

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

8. In bello plerum que triplex, in fame duplex, in peste simplex malum
containeri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

tempora belli; & tempora belli maiora, quàm tempora pestis erant constituenda. Hinc septem aut tres anni famis, tres menses belli, & tres dies pestis sunt nominati; vt quidquid eligeret David, secundùm mensuram DEI, æquale malum eligeret, ratione poenæ ipsius; licet ratione humanæ æstimationis eligeret poenam citiùs desituram. Magni enim fit, apud homines, duratio & diuturnitas suppliciorum: *neq, est melius morte in malis rebus*, ait Comicus, & alius Poëta:

Plaut.inRud.

Ouid, lib. 3.
de Pont. el. 5:*Mitiùs ille perit, subita qui mergitur vnda,**Quàm sua qui liquidis brachia lassat aquis.*

Hinc etiam superiore cap. diximus pestem fame esse tolerabiliorē, quia citiùs hominem dolore liberat, fames autem diutiùs cruciat; tandemque & ipsa necat, postquam diu cruciauit.

VIII,

5. Hoc etiam titulo pestis præ fame eligi potuit, & præ bello; quia triplex duplici, duplex simplici malo magis est metuendum. Cùm ergo pestis non secum trahat famem, aut bellū; ex bello autem fames, ex fame pestis oriatur, rectè humana æstimatione, à sapientissimo rege magis fames, quàm pestis; & bellum, quàm fames & pestis, fuit formidatum. Si enim famem elegisset, è qua pestis erat nascitura, duplex malum; & triplex, si bellum elegisset, visus fuisset elegisse. Nimis enim pro dolor, experti sumus sæpe, quantum vel vnus, vel multò magis duo exercitus, aut plures absument frumenti, & aliorum alimentorum in prouincia, quam depopulantur. Atque hinc inopia, hinc fames. In fame autem, hominibus non humanos cibos edentibus, sed furfure, vrticis, herbis, immò & bestijs noxijs, & arido corio vescentibus, neq; à cadaverum fœtore abstinentibus, quid necesse est sequi, nisi pestem? Exemplum huius rei Beda his verbis refert. *Attila aded intolerabilis reip. remansit hostis, vt totam panē Europam, excisis inuasisq, ciuitatibus atq, castellis corroderet. Quin & iisdem temporibus fames Constantinopolim inuasit, nec mora, pestis secuta est. Sed & plurimi eiusdem urbis muri, cum quinquaginta septem turribus corruerunt, multis quoq, ciuitatibus collapsis, fames & aërum pestifer odor plurima hominum millia iumentorumq, deleuit. Qui ergo bellum inuitat, tergeminum malum inuitat. Præterquam, quòd in bello, agri, prata, domus, pagi, integræ ciuitates,*
cum

Ven. Beda.
lib. 1. hist.
Anglic. c. 13.

cum hominibus & iumentis deleantur. Quamobrem, cum gra-
uissimè olim Deus populo suo voluit minitari, hostes illi est mi-
natus. *Et nunc ostendam vobis. quid ego faciam vinea mea: auferam* Isa. 5. 2.
sepem eius, & erit in direptionem: diruam maceriam eius, & erit in
conculcationem, &c. Propterea captiuus ductus est populus meus, quia
non habuit scientiam, & nobiles eius interierunt fame, & multitudo eius
siti exaruit. Propterea dilatavit infernus animam suam, & aperuit os
suum absq; ullo termino; & descendent fortes eius, & populus eius, &
sublimes gloriosiq; eius ad eum, &c. Et eleuabit signum in nationibus
procul, & sibilabit ad eum de finibus terra: & ecce festinus velociter
venies. Non est deficiens, neq; laborans in eo, non dormitabit, nequo
dormiet, neq; soluetur cingulum renam eius, nec rumpetur corrigia
calceamenti eius. Sagitta eius acuta, & omnes arcus eius extenti. Vin-
gula equorum eius, ut flix, & rota eius quasi impetus tempestatis.

Hostes itaque & sæuiores sunt peste; & plures sæpe, immò
nonnumquam vna hora (dum vrbibus captis omnes dant inter-
necioni, aut in proelio totos interimunt exercitus) imparatos
mactant, & ad Tartara mittunt. Quàm multi enim milites vno
vulnere sagittæ, hastæ, plumbeæ glandis intereunt? quàm multi
ruina murorū, aut pyrij pulueris inflammatione, vel opprimun-
tur, vel in sublime feruntur, & se antè mortuos esse, quàm mori,
experiuntur? Quòd si ergo S. Hieronymus obseruauit, *etiam* S. Hieronymus
lib. 11. in Isa.
sanctos viros morte terreri, propter incertum iudicij, & ignorationem
sententia Dei, quam sedem habituri sint; quantò magis metuenda
erit mors, & mors subita, quæ pœnitentiæ tempus incidit, ijs, qui
non sanctè viuunt, qui pleni furtis, rapinis, ebrietatibus, cædibus
injustis, adulterijs & fornicatione, nihil minùs quàm de salute
sua possunt cogitare? Id, ob quod maximè pestilentia formida-
tur, est, quòd tam citò hominem expediat; & frequenter corre-
ptos à mente abalienet, vt non possint ampliùs rebus suis consu-
lere, peccata confiteri, & sacri viatici participes esse. Et tamen
rarissimè tam atra pestis aërem tenet, vt homines eodem mo-
mento è medio tollat, quo aggressa est. Tantò igitur, etiam
hoc nomine, perniciosus est bellum peste, quia plerumque minus
spatij ad pœnitentiam agendam hominibus concedit. Nihil
enim frequentius est armis bellicis, quàm vt simul tangant, &